

Työnjohtokoulutuskokeilu - opetushallinnon terveiset

Työnjohtokoulutuskokeilun verkostotapaaminen
Tampere to 19.4.2012
opetusneuvos Seija Rasku
seija.rasku@minedu.fi

Opetus- ja kulttuuriministeriö
Undervisnings- och kulturministeriet

Kokeilun tavoitteet

- 1. selvittää** erilaiset työhön, tuotantoon ja palveluihin liittyvät **työnjohdolliset osaamistarpeet**
- 2. kehittää uusia koulutusväyliä** työnjohto-osaamisen hankkimiseksi ja kehittämiseksi
 - **tukee ja täydentää** olemassa olevia ammattikorkeakoulututkintoihin sekä erikoisammattitutkintoihin perustuvia työnjohto-osaamisen kehittämisväyliä
 - **tuottaa** työnjohtokoulutukseen **vaihtoehtoisia toteutus-muotoja** ja opiskelijoille **yksilöllisiä opintopolkuja** ja kouluttautumistapoja
- 3. kouluttaa** työelämän tarvitsemia **työnjohto-osaajia**.

Kokeilun toteutus

- Kokeilukoulutus on tarkoitettu henkilöille, joilla on omalta toimialmaltaan **vahva ammatillinen osaaminen** ja koulutus sekä **riittävä työkokemus alan vaativista tehtävistä**, mutta ei vielä työnjohdollista osaamista tai siihen liittyvää työkokemusta.
- Koulutuskokeilut **suunnitellaan ja toteutetaan työelämälähtöisesti yhteistyössä työelämän edustajien ja ammattikorkeakoulujen kanssa** ammatillisen peruskoulutuksen järjestämisluvan enimmäisopiskelijamäärän puitteissa tai oppisopimuskoulutuksena.
- Kokeilun aikana Opetushallitus kerää koulutuksen järjestäjiltä tietoa kokeiluopetussuunnitelmien ja koulutusvaihtoehtojen toteutumisesta ja toimivuudesta sekä koulutuksen työelämävastaavuudesta ja opiskelijoiden oppimistuloksista
- **Kokeilun yhteydessä selvitetään kokeilun vakinaistaminen** joko erillisenä tutkintona tai ammatillisissa tutkinnoissa hyödynnettävänä tai niitä syventävänä tutkinnon osana tai osina.

Kokeiluaika

Alkuperäinen aikataulu

- Kokeilukoulutukset käynnistyvät joustavasti vuoden 2009 aikana.
- Viimeinen sisäänotto vuonna 2011
- Koulutukset päättyvät viimeistään 31.12.2012
- Ehdotukset kokeilun vakinaistamisesta syksyllä 2011.

Uusi aikataulu

- Sisäänotto mahdollinen myös vuosina 2012 ja 2013.
- Kokeilukoulutukset päättyvät viimeistään 31.12.2014.
- **Työnjohtokoulutuskokeilun vakiinnuttaminen kytketään ammatillisen tutkintojärjestelmän kehittämiseen.**
- TUTKE2-projektisuunnitelman luonnos: ratkaisut vakiinnuttamisen edellytyksistä kevät 2013, säädökset syksy 2013, voimaan 2014

Ohjausryhmän kokoonpano 2012 - 2014

- johtaja Mika Tammilehto, opetus- ja kulttuuriministeriö, puheenjohtaja
- yli-insinööri Seppo Valio, Opetushallitus, sihteeri
- sopimusvastaava Petteri Hyttinen, Ammattiliitto PRO
- toiminnanjohtaja Johan Hahkala, Ammattiosaamisen kehittämissyhdystys AMKE ry
- rehtori Riitta Konkola, Ammattikorkeakoulujen rehtorineuvosto ARENE ry
- asiamies Jouko Sohlberg, Autoalan keskusliitto ry
- toimitusjohtaja Mari Vasarainen, Autoliikenteen Työnantajaliitto ry
- asiantuntija Mirja Hannula, Elinkeinoelämän keskusliitto EK ry
- työehtotoimitsija Tuomo Paukkunen, Metallityöväen Liitto ry
- erityisasiantuntija Inkeri Toikka, Opetusalan Ammattijärjestö OAJ ry
- yksikön päällikkö, opetusneuvos Sirkka-Liisa Kärki, Opetushallitus
- opetusneuvos Merja Leinonen, opetus- ja kulttuuriministeriö
- sopimusasiantuntija Katja Noro, Palvelualojen ammattiliitto PAM ry
- koulutus- ja työvoimapolitiittinen asiantuntija Kirsi Rasinaho, Suomen Ammattiliittojen Keskusjärjestö SAK ry
- asiantuntija Mervi Angerma-Niittylä, Suomen Kaupan Liitto SK ry
- kehittämisspäällikkö Hannele Salminen, Suomen Kuntaliitto ry
- koulutusasioiden päällikkö Veli-Matti Lamppu, Suomen Yrittäjät ry
- asiantuntija Anne-Mari Tiilikka, Teknologiateollisuus ry
- Jyri Pettinen, Toimihenkilökeskusjärjestö STTK ry
- yksikönjohtaja Hannu Saarikangas, Uusi Insinööriliitto UIL ry.

Opetushallituksen esitys työnjohtokoulutuskokeilun vakiinnuttamisesta (9/2011)

- Selkeä tarve uudenlaiseen työnjohtokoulutukseen.
- Työnjohdolliset tehtävät edellyttävät vahvaa ammatillista perusosaamista ja työelämässä harjaantumisen kautta hankittua ammattitaitoa.
- Ammattitaitovaatimukset selkeästi perustutkintotason yläpuolella, mutta poikkeavat eri aloilla toisistaan melko paljon.
- Osaamisen kehittäminen vaatii pitkäkestoista työpaikoilla käytännön työtehtävien yhteydessä toteutettavaa tavoitteellista, ohjattua ja valvottua koulutusta sekä sitä tukevaa lähiopetusta yhdistettynä verkko-opetukseen.
- Kone- ja metallialan, autoalan ja kuljetusalan työelämän tarpeiden mukaiseen työnjohdolliseen koulutukseen tulisi ottaa opiskelijoiksi vain vastaavan perustutkinnon suorittaneita ja sen jälkeen riittävän työkokemuksen hankkineita. => Ratkaisuna uudentyyppinen (jatko)tutkinto?
- Liiketalouden ja kaupan alalla voisi toimia at/eat-ratkaisu.
- Ammattikorkeakoulutasoisen koulutuksen tarve on selkeintä kone- ja metallialalla.

Työnjohtokoulutuskoikeilun vakiinnuttaminen: koulutuspoliittiset linjaukset

Kataisen hallitusohjelma

- Ammatillisen koulutuksen tutkintorakenteen uudistamista jatketaan tiiviissä yhteistyössä työelämän kanssa tavoitteena selkeämpi ja paremmin työelämän vaatimuksia vastaava tutkintorakenne ja tutkinnot (käytännössä TUTKE1-ehdotusten toimeenpano).

Koulutuksen ja tutkimuksen kehittämissuunnitelma 2011 – 2016

- Kehitetään ammatillista tutkintojärjestelmää siten, että se muodostaa työelämän osaamistarpeiden näkökulmasta selkeän ja johdonmukaisen kokonaisuuden (mm. yksi tutkintorakenneasetus, yhtenäiset nimet, tutkintonimikkeet).
- Otetaan käyttöön ammatillisen koulutuksen opintosuoritusten eurooppalainen siirtojärjestelmä (ECVET) kaikissa ammatillisissa tutkinnoissa vuonna 2014
- Työnjohtokoulutus vakiinnutetaan työelämän kannalta tarkoituksenmukaisella tavalla.

Ammatillisen koulutuksen tutkintojärjestelmän kehittäminen (TUTKE2)

- Ohjaus- ja työryhmä asetettu 16.2.2012
- Ohjausryhmän tehtävänä on ohjata, linjata, tukea ja seurata kehittämistyön etenemistä.
- Työryhmän tehtävänä on
 - laatia projektisuunnitelma ja pohjaehdotukset tutkintojärjestelmän kehittämistä varten
 - valmistella tarvittavat muutokset ammatillista koulutusta ja ammatillista aikuiskoulutusta koskeviin säädöksiin ja määräyksiin
 - arvioida kehittämistyön taloudelliset ja hallinnolliset vaikutukset
 - laatia suunnitelman säädösten ja määräysten toimeenpanosta ja toimeenpanon tuesta.
- Muutokset ammatillista koulutusta ja ammatillista aikuiskoulutusta koskeviin säädöksiin ja määräyksiin tulee valmistella niin, että **uudistetut säädökset ja määräykset tulevat voimaan viimeistään vuonna 2014 (HE syksy 2013).**

TUTKE2: Kehittämisen suuntaviivat (1)

1. Tutkintorakenteen ja tutkintojen työelämävastaavuus ja kyky reagoida muutoksiin

- Tiivis yhteistyö työelämän kanssa
- Tutkintotyypit: pt, at, eat
- Lähtökohtana työelämän tarpeet (tutkinnot, jatkumot, laaja hyödynnettävyys)
- Uudistamistarvetta arvioidaan vuosittain
- Muutokset huomioidaan ensisijaisesti tutkinnon perusteita uudistamalla

2. Tutkintojärjestelmän kokonaisuus ja tutkintorakenteen selkeys

- Yksi asetus, yhtenäiset nimet
- Tutkintonimikkeet käyttöön
- Tutkintotyypeille kriteerit
- Rajapinnat perusopetukseen ja korkea-asteeseen päin huomioidaan
- Työnjohtokoulutus vakiinnutetaan

TUTKE2: Kehittämisen suuntaviivat (2)

3. Tutkintojen kokonaisuus

- Tutkinnot muodostuvat tutkinnon osista
- Saman alan tutkintojen tutkinnon osien kokonaisuus
- Muodostumissäännöt määrittävät tutkinnon suorittamiseksi vaadittavat osat
- Tutkinnon perusteiden rakenteistaminen
- ECVET-pisteet käyttöön kaikissa ammatillisissa tutkinnoissa
- Työelämä- ja yrittäjyyskasvatusta ja yhteiskunnallista vaikuttamista koskevaa osaamista vahvistetaan

4. Tutkintorakenteen ja tutkintojen joustavuus

- Joustavat muodostumissäännöt, valinnan mahdollisuuksien lisääminen, myös yli tutkintorajojen
- Paikallisesti tarjottavat tutkinnon osat perustutkinnoissa
- Joustavasti sovellettavat ammatti- ja erikoisammattitutkinnot
- Tutkinnon suorittaminen vaiheittain osa kerrallaan

ALUE	KOULUTUKSEN JÄRJESTÄJÄ	TOIMIALAT	KOKEILUN JATKOTOTEUTUS
Uusimaa/PK-seutu	AEL	Autoala Kone- ja metalliala (tekniikan ja liikenteen koulutusala)	<ul style="list-style-type: none"> • Uudet ryhmät 2012 ja 2013 molemmille aloille • 15 – 25 opiskelijaa/ryhmä, yksittäisiä opiskelijoita rullaavasti • Yhteensä 60 – 100 opiskelijaa
	Helsingin kaupunki	HUOM. Vain kone- ja metalliala: kone-, metalli- ja energiatekniikka (tekniikan ja liikenteen koulutusala)	<ul style="list-style-type: none"> • Uudet ryhmät syyskuussa 2012 ja huhtikuussa 2013 • 18 opiskelijaa/ryhmä • Yhteensä 36 opiskelijaa
	Kauppiaitten kauppaoppilaitos	Liiketalouden ja kaupan ala (yhteiskuntatieteiden, liiketalouden ja hallinnon koulutusala)	<ul style="list-style-type: none"> • Uudet ryhmät kevät 2012 ja 2013 • 30 opiskelijaa/ryhmä • Yhteensä 60 opiskelijaa
	KEUDA	HUOM. Vain kuljetusala (tekniikan ja liikenteen koulutusala)	<ul style="list-style-type: none"> • Uudet ryhmät keväällä 2012 ja tammikuussa 2013 • 20 – 25 opiskelijaa/ryhmä • Yhteensä 40 – 50 opiskelijaa
	Työtehoseura	Kuljetusala (tekniikan ja liikenteen koulutusala)	<ul style="list-style-type: none"> • Uudet ryhmät elo-syyskuussa 2012 ja 2013 sekä tarvittaessa tammikuussa 2013 • 15 – 18 opiskelijaa/ryhmä • Yhteensä ainakin 30 – 36 opiskelijaa • Pääosin oppisopimuskoulutus

ALUE	KOULUTUKSEN JÄRJESTÄJÄ	TOIMIALAT	KOKEILUN JATKOTOTEUTUS
Pirkanmaa	Pirkanmaan koulutus konserni & Tampereen ammattiopisto	Autoala Kone- ja metalliala Kuljetusala (tekniikan ja liikenteen koulutusala) Liiketalouden ja kaupan ala (yhteiskuntatieteiden, liiketalouden ja hallinnon koulutusala)	<ul style="list-style-type: none"> • Uudet ryhmät 2012 kaikille aloille ja 2013 (pl. autoala) • 2012: kauppa 60, auto 15, kone ja metalli 30, kuljetus 20 opiskelijaa (yht. 130 opiskelijaa) • 2013: kauppa 60, kone ja metalli 15, kuljetus 20 opiskelijaa (yht. 95 opiskelijaa) • Yhteensä 225 opiskelijaa
	Sastamalan koulutuskuntayhtymä	Kone- ja metalliala (tekniikan ja liikenteen koulutusala)	<ul style="list-style-type: none"> • Uudet ryhmät 2012 ja 2013 • 10 opiskelijaa/ryhmä • Yhteensä 20 opiskelijaa • oppisopimuskoulutus
Varsinais-Suomi	Turun kaupunki/Turun ammatti-instituutti	Autoala Kone- ja metalliala Kuljetusala (tekniikan ja liikenteen koulutusala) Liiketalouden ja kaupan ala (yhteiskuntatieteiden, liiketalouden ja hallinnon koulutusala)	<ul style="list-style-type: none"> • Uudet ryhmät kaikilla aloilla keväällä (kone- ja metalliala) tai syksyllä 2012 (muut alat), kaupan alalla myös syksyllä 2013 • 2012: kauppa ?, auto 10, kone ja metalli 10, kuljetus 12 opiskelijaa • 2013: kauppa ? • Yhteensä 68 opiskelijaa (joista kauppa 2012 – 2013 yhteensä 36)

ALUE	KOULUTUKSEN JÄRJESTÄJÄ	TOIMIALAT	KOKEILUN JATKOTOTEUTUS
Pohjois-Savo	Savon koulutuskuntayhtymä	Autoala Kone- ja metalliala Kuljetusala (tekniikan ja liikenteen koulutusala) Liiketalouden ja kaupan ala (yhteiskuntatieteiden , liiketalouden ja hallinnon koulutusala)	<ul style="list-style-type: none"> • Uudet ryhmät 2012 kaikille aloille ja 2013 (pl-autoala) • 2012: kauppa 15, auto 10, kone ja metalli 12, kuljetus 10 opiskelijaa (yht. 47 opiskelijaa) • 2013: kauppa 15, kone ja metalli 12, kuljetus 10 opiskelijaa (yht. 37 opiskelijaa) • Yhteensä 84 opiskelijaa
Pohjanmaa	Svenska Österbottens förbund för utbildning och kultur	Autoala Kone- ja metalliala Kuljetusala (tekniikan ja liikenteen koulutusala)	<ul style="list-style-type: none"> • Uusia opiskelijoita syyskuussa 2012 - tammikuussa 2013 • 12 – 16 opiskelijaa
Pohjois-Pohjanmaa	Oulun Seudun koulutuskuntayhtymä OSEKK	Kone- ja metalliala (tekniikan ja liikenteen koulutusala) Liiketalouden ja kaupan ala (yhteiskuntatieteiden , liiketalouden ja hallinnon koulutusala)	<ul style="list-style-type: none"> • Uudet ryhmät 2012 (kone ja metalli) ja 2013 (kone ja metalli, kauppa) • 15 – 20 opiskelijaa/ryhmä • Yhteensä 45 – 60 opiskelijaa

Uusi kokeiluohjelma

- Valmisteltu yhteistyössä kokeilussa mukana olevien koulutuksen järjestäjien kanssa.
- Koskee jatkoaikaa ja -lupia.
- Tarkoitus hyväksyä ensi viikolla.
- Tulee voimaan välittömästi.
- Muutokset pääosin alakohtaisissa koulutuksen perusteissa.
- Lisäksi päivitetty hallinnollisia tietoja (mm. järjestäjät ja toimialat, ohjausryhmän kokoonpano, yhteyshenkilöt) ja aikataulua.

Ohjausryhmää askarruttavat kysymykset (1)

- Miten työnjohtokoulutus asemoidaan koulutusjärjestelmään? Miltä osin toimii kaikille aloille sopiva malli, miltä osin eri mallit eri aloilla?
- Mikä on koulutukseen hakeutuneiden ilman pohjakoulutusta olevien ja pelkästään työkokemuksen kautta vahvan ammattitaidon hankkineiden määrä (puuttuu väliraportista)?
- Millainen on koulutukseen hakeutuneiden työkokemus alalta?
- Millaiset ovat valmistuneiden opiskelijoiden työtehtävät koulutukseen tullessa ja koulutuksen jälkeen (mistä työtehtävästä lähtenyt ja mihin työtehtävään siirtynyt)?
- Millaista on työpaikkaohjaajien osaaminen/ammattitaito (koulutustausta ja työkokemus) ja minkä verran ohjaukseen käytetään resurssia ja minkä verran he ovat saaneet / heille on järjestetty työpaikkaohjaajakoulutusta?
- Millaisia ovat kokeilukoulutuksen järjestäjien toteuttamat omat valinnaiset koulutuskokonaisuudet ja niiden sisältö vai onko niitä?

Ohjausryhmää askarruttavat kysymykset (2)

Miten oppilaitoksissa on prosessoitu työnjohtokoulutuksen kehittämistä/kokeilua?

- Miten koulutuksen järjestäjät ovat olleet yhteydessä työnantajiin ja selvittäneet työpaikoilla työnjohdollisissa tehtävissä vaadittavaa osaamista ja sitä, millaista osaamista tämän koulutuksen odotetaan tuottavan?
- Millä tavoin työpaikat on sidottu koulutukseen (työpaikoilla toteutettava koulutus)?
- Miten opettajat ovat olleet henkilökohtaisesti yhteydessä opiskelijoiden työpaikkoihin?
- Miten ohjausryhmiä on hyödynnetty kehittämisprosessissa?
- Millä tavoin kokeilukoulutuksen järjestäjien toteuttamat omat valinnaiset koulutuskokonaisuudet ovat palvelleet koulutustarpeita?
- Miten kokeilukoulutuksen perusteita on käytetty: millä tavoin sovellettu, millä tavoin niiden sisällä on kokeiltu/liikuttu?
- Millä tavoin kokeilukoulutuksen henkilökohtaistaminen on toteutettu?